

Aljašku bůd' miluješ, nebo nenávidíš

Těmito slovy popisují obyvatelé Aljašky drsný charakter své domoviny. Honza Kopka je po uši zamilovaný už přes deset let. Přísná, ale spravedlivá pustina ho za to konečně odměnila a nastavila mu svou vlídnou tvář. Byl tu potřetí a opět ji prožil jinak.

Letos se při závodě Iditarod Trail Invitational sešla neobvykle silná konkurence a neobvykle příznivé počasí. Svítlo sluníčko, foukalo poměrně málo, teploty jen výjimečně padaly pod -20 °C, cesty byly sjízdné a po tvrdém sněhu se uhánělo na vysoké tlaky téměř jako po asfaltu. Padaly traťové rekordy a kartami v popředí míchali i čeští závodníci – na čtvrtém místě dokončil Pavel Richtř, pátý byl vítěz z roku 2007 Jan Kopka. Právě s ním jsme si po návratu ze severu povídali.

Motivace

Už když se Honza v roce 2007 vracel z Aljašky ověnčený vavříny, věděl, že v tomhle závodě nestartoval naposledy. Na svůj první start se připravoval dva roky, na druhý čtyři a nyní se odhodlával k návratu na sever celých sedm let. „Čím více účastí mám, tím větší respekt ze závodu cítím,“ vysvětluje. Bílá divočina je pro něj drogou přinášející euforii, ale s drogami se musí zacházet opatrně. Spíše než závodit si jel na Iditarod „šňupnout“ něco zážitků – soupeření s ostatními dobrodruhy bylo až druhotné. Magnetem, který Honzu přitahuje i nadále, je příroda, dobrodružství a přátelští lidé.

Soupeři

„Ale zas nechci říkat, že jsem tam jel bez ambic, to by znělo blbě,“ upřesňuje Honza. „Jako soutěživý typ jsem se i letos chtěl poprat o vítězství.“ Cestu za obhajobou mu ale zkomplikovala neobyčejně nabitá startovní listina. Pozdější vítěz Jeff Oatley je domorodý obyvatel Aljašky z Fairbanks, městečka ve vnitrozemí. To je ohromná výhoda, panují tam mnohem drsnější podmínky než o pár desítek mil jižněji na pobřeží. Z toho Jeff těží a na startu stojí skoro každý rok jako jeden z favoritů. Na druhém místě dojel Angličan Aidan Harding, jež jediného Honza neznal. Třetí Phil Hofstetter z cílového Nome vyhrál dlouhou trasu před třemi lety. Čtvrtý Pavel Richtř byl předloni druhý na krátké. O místo za Honzou dorazil místní Bob Ostrom, který ovládl Aljašku loni. Tedy žádní zelenáci.

Taktika

Soupeření na Iditarodu vypadá jinak, než jsme zvyklí. Na startu na Knick Lake u města Anchorage se každý vydá svým tempem, dokonce i svou cestou. Od skútrů je tu vyjeto mnoho stop a nikdo netrvá na tom, abyste jeli po jedné konkrétní. Až po několika kilometrech se všichni sjedou na jediné trase, která pokračuje na sever. Nikdo nikoho nekontroluje – závod se nedá nikde zkrátit, není kam odbočit. Ani favorité se zpočátku nehlídají, jede se volně, téměř jako na výlet. Soupeření začíná až později během závodu. Ale nejsou to nástupy nebo zrychlování v kopcích, boj spočívá hlavně v plánování doby jízdy a spánku. Sledují se stopy ve sněhu, hledají se světélka čelovek v dálce...

V závodě nerozhoduje pouze kondice, ale i znalosti. Zkušení účastníci vědí, jaké kde panují podmínky. Vědí, že v určitém místě

večer fouká méně, takže si spánek rozvrhnou tak, aby tudy projeli v nejpříhodnější dobu. „Na sto kilometrech ti to dá i několik hodin. Pokud jedeš o vítězství, musíš tohle znát, musíš vézt málo věcí, málo spát a mít natrénováno. Proto dosud nevyhrál nováček a hned tak asi ani nevyhraje. Nedokáže spoustu věcí odhadnout. Musel by být extrémně psychicky a fyzicky silný a zároveň mít i štěstí,“ říká Honza.

Podmínky

Letos se padesátka startujících vydala z Anchorage do Nome severní cestou. S tou Honza neměl zkušenost, protože jeho předchozí starty vyšly na liché roky, kdy se ve vnitrozemí jezdí jižní varianta. A jižní cestu už pokoušet nechtěl – vlastně to cesta ani

není, kromě závodníků Iditarodu ji nikdo nepoužívá a je proto mnohem drsnější.

O záračné přízni počasí svědčí nejen nový traťový rekord, který se posunul o neuvěřitelných pět dní (z 15 na 10), ale i rekordní počet závodníků v cíli. Na dlouhé trase byste finišery obvykle napočítali na prstech jedné ruky, jsou ale i ročníky, kdy nedokončil nikdo. Letos se do cíle dostalo šestnáct lidí! Na dlouhých úsecích na pevném sněhu všichni uháněli na tvrdých pláštích s minimem úsilí. „Dokonce, a to jsem předtím nezažil, svítlo po většinu závodu sluníčko a fouklo nám i do zad,“ chválí počasí pátý muž v pořadí.

Ale mírná zima s nedostatkem sněhu přinesla i problémy. Když zmizí sněh, mohou na Aljašce zmizet i cesty. Několikrát museli bikeři překonávat holé úseky, kde jízdu znesnadňují velké drny trávy, jen lehce uhlazené od skútrů a saní. Po nich se špatně jede a zároveň tu hrozí defekty – letos Honza měnil duši dokonce čtyřikrát. Další komplikací způsobenou proměnlivým počasím byla zledovatělá místa. „Kdo vezl pláště s hřeby, mohl na dlouhých úsecích vyleštěných od větru jako zrcadlo jet téměř jako po as-

faltu. My s Pavlem jsme balancovali při jízdě krokem a často jsme kola i vedli,“ popisuje Honza jednu z příčin, proč jim špička odjela.

Ale termín „příznivé počasí“ v aljašských podmínkách neznamená procházku růžovým sadem. V poslední třetině závodu si museli jezdcí poradit se silným protivětretem, v němž absolvovali několik náročných dní. Jednoduchý závod to tedy není, ani když je příroda nakloněna. Byly dny, kdy Honza večer vypadal hodně zle. Po omrznutí v předchozích ročnících je navíc na mrazě přecitlivělý, a tak musel většinu závodu absolvovat v nepohodlné ochranné masce.

Výbava

Honza vezl až o sedm kilo více než ostatní. Každé slápnutí jej proto stálo trochu sil navíc a ke konci závodu už začínala energie chybět. Proč takové znevýhodnění? Prvním důvodem bylo kolo. Duratec není žádné závaží, jenže už i u snowbiků začali soupeři gramařit. Technologický pokrok byl za poslední roky ohromný – používají se karbonové rámy, karbonové vidlice, karbonové ráfky; místo improvizace a podomácku vyrobených kol přišla doba elegantních produktů.

Většinu hmotnostního rozdílu však tvořila výbava. Řada soupeřů vezla jen minimum věcí, Honza jel „na jistotu“. Po zkušenostech z předchozích startů v extrémně špatném počasí vezl vše pro přežití po dobu několika dnů. Ostatní možná trochu riskovali a spoléhali, že se mezi záchytnými body budou pohybovat rychle. Nakonec díky počasí opravdu šlo jet od srubu ke srubu. Avšak kdyby se sešly naopak špatné podmínky, mohl by to být problém. „Spaní ve srubech je jeden z důvodů, proč padl rekord. Bivakování zdržuje, musíš vše připravit, ráno zase sbalit, pak přes den zasta-

vit a usušit spacák," vysvětluje Honza. Ani sruby ale nedělají ze závodu automaticky komfortní záležitost. Letos se vzdálenosti mezi nimi daly urazit za den, napadne-li však sníh, může to trvat nekolidanásobně déle. A ve špatném počasí mohou zachránit život.

Novinkou v Honzově výbavě byly vysoké vodotěsné návleky na nohy, které pomohou v případě propadnutí na slabém ledu. „Na zamrzlých řekách led stále pracuje, voda se přelévá a znova mrzne. Když máš smůlu, můžeš se snadno probořit. Bez návleků je to hra o vteřiny – je potřeba zout botu, vyměnit si ponožku, strčit nohu do igelitu a zase obout. To všechno tak rychle, aby bota zatím nezmrzla. Za tři minuty už zmrzlou botu neoblečeš," dodává Honza. Sušení teoreticky není problém, ale musí být po ruce dříví. Honza vozí hadřík namočený v benzínu a outdoorové sirky, které hoří i ve větru. Když se ho ptám, jestli je zkoušel, diví se: „Víš, jak je to drahé? A ještě bych zjistil, že nefungují a zbytečně se stresoval.“

Technologie

Velkým pomocníkem pro závodníky jsou GPS navigace. Baterie už fungují i v mrazech, jsou k dispozici lepší mapové podklady. Nejde ani tak o to, že by člověk zabloudil, cesta tu vede jenom jedna, spíš je tu nová možnost podívat se, kde se nacházíte, zjistit, kolik jste ujeli a jak daleko je to do nejbližší vesnice. Bez GPS to šlo odhadovat jen velmi přibližně. „Byl jsi kousek před vesnicí, a dokud jsi ji neviděl, nevěděl jsi, jestli ti zbývá ujet ještě dvacet, nebo padesát kilometrů," popisuje Honza rozdíl mezi svým posledním a současným startem. Když se jede pomalu nebo se tlačí, vnímání vzdálenosti se zkracuje.

Novinkou bylo i pokrytí některých vesnic GSM signálem. To účastníkům umožňuje vzájemnou komunikaci, zjišťování informací o počasí a podobně. Při pohledu na Honzův telefon je jasné, že on se na facebook po večerech nepřipojoval, a stejně tak zřejmé je, že podobným věcem ani nefandí. Důvěra v technologie se totiž může vymstít – účastníci stále jezdí bez GPS lokalizátorů, takže mezi vesnicemi o jejich poloze nikdo neví. Když pak technologie zklamou nebo je příliš špatné počasí, je třeba opět využít jen zkušenosti a vůli.

Pavel

S druhým startujícím Čechem Pavlem Richtrem se seznámili paradoxně také na americkém kontinentě, při závodě TransRockies v roce 2008. Od té doby o sobě vědí, potkávají se, byli spolu v Laponsku, ale společně se nepřipravovali. Pavel jel na Iditarodu krátkou trasu předloni a skončil druhý, takže i on letos patřil mezi favority.

Věděli, že nemá smysl domlouvat se na společné jízdě, a tak si na startu jen popřáli hodně štěstí a vyrazili – každý svým tempem. Jenže velmi brzo zjistili, že jsou stále nadohled, že jedou stejně rychle a mají podobně rozvržené vzdálenosti. Jeli tedy spolu. Aniž by se nějak vzájemně omezovali, prožili spolu téměř celý závod – deset dní a nocí. Oba měli z Aljašky respekt. „Když jedeš s někým, o hodně zážitků přijdeš – nevnímáš tolik přírodu, nedostaneš se tak hluboko do sebe, neprožiješ si takové deprese a euforie. Pořád víš o tom druhém, soustředíš se na něj. Ale z hlediska bezpečnosti je to o tisíc procent lepší. Když jedeš sám a zlomíš si třeba ruku, jde rázem o život," vysvětluje Honza, proč byl za společnost rád.

VELO FANDILO HONZOVÍ KOPKOVÍ na nejdrsnějším závodě planety přes Aljašku

Spali čtyři až pět hodin denně, ve srovnání s ostatními relativně hodně. Rozhodli se upřednostnit regeneraci, aby byli schopni v závodě pokračovat dlouhou dobu, pokud by se zhoršily podmínky a tempo výrazně kleslo. Honza dodává: „Ti, co spí dvě tři hodiny, ujedou denně mnohem víc, ale po několika dnech může začít tělo stávkovat. Kdybych věděl, že závod pojedou jen třináct dní, spal bych asi méně. Ale nikdo nemohl vědět, že dobré podmínky na trati vydrží až do cíle.“

Jejich cesty se rozdělily až předposlední den. Honza zastavil kvůli focení a Pavlovi, který měl víc sil, se nechtělo čekat, a tak pokračoval dál. V cíli z toho bylo zhruba osm hodin rozestupu. Posledních 150 mil projel Pavel nejrychleji ze všech, dokonce rychleji než vítěz. To znamená, že na tom byl dobře.

Kvůli špatné novinářské práci pak po návratu došlo k malé nepříjemnosti. „Na svých stránkách jsem se zmínil, že to v podobných závodech nebývá obvyklé, že se většinou dojíždí pospolu, a tahle informace se objevila vytržená z kontextu na jednom sledovaném webu, vyzněla velmi negativně vůči Pavlovi. To mě mrzí,“ říká Honza. Iditarod je pořád závod a je-li

Speciál Dovolená na kole 2014 již v prodeji

Cyklozájezdy – nabídky cestovních kanceláří 2014

CYKLO turistika
2014 duben speciál 64 Kč 3,49 €

DOVOLENÁ NA KOLE

Je levná letenka levná?
Právo v letecké přepravě

Cestovní pojištění cykloaktivit

k moři
Francie, divoké pobřeží Bretaně, Chorvatsko, šťastný Rab

na hory
Slovensko, Rupnikova linie u Škofja Loka, Rakousko, jezerní svět Korutan

podél řek
Německo, romantika řeky Neckar

5x Trasy EuroVelo
Sluneční trasa ■ Stezka železné opony ■ Rýnská stezka ■ Trasa střední Evropou ■ Baltsko-jadranská stezka

Typy na letní **slavnosti a festivaly**

Ucelenější přehled cyklozájezdů nenajdete nikde jinde!

- Seznamte se s ucelenou nabídkou v tomto speciálu a hned budete vědět, které cestovky jezdí do vaší plánované destinace, jaké nabízejí služby, jaké mají novinky, čím je právě ta jejich CK charakteristická.

Zahraněční destinace

- **u moře:** divoké pobřeží Bretaně ve Francii, ostrov Rab v Chorvatsku
- **na horách:** svět korutanských jezer, Rakousko, nádherné silničky kolem Škofja Loka, Slovinsko
- **podél řeky:** romantická řeka Neckar, Německo

Je levná letenka opravdu levná?

- Jaké jsou podstatné minusy low-cost letenky? Jaké poplatky zaplatíte za kolo s vybranými leteckými společnostmi?

Právo v letecké přepravě

- Co vám musí vám dopravce poskytnout při: zrušení letu, zpoždění letu, změny třídy na vyšší nebo nižší, při poškození, zpoždění či ztrátě zavazadla, zranění a úmrtí při nehodách
- Pár tipů, co dělat, když jste uvíznuli na letišti.

Cestovní pojištění pro jízdu na kole v zahraničí

- Jak vybrat správnou pojišťovnu
- Rizikové země a válečné zóny
- Vyrazíme do zemí EU
- Zákonné pojištění versus komerční pojištění

Slavnosti, koncerty, historické hry

- Burgundské války, Festival nového cirkusu, Hračkobraní, Open air festival ledového vína, Meruňkobraní, Řemeslnická sobota, Festival hudby, divadla a umění ad.

Panevropská síť cyklotras EuroVelo

- Sluneční trasa, Stezka železné opony, Trasa střední Evropou, Baltsko-jadranská stezka, Rýnská stezka

Zkušenosti, příběhy a zážitky s leteckou přepravou cestovatelů

- S kolem letadlem to je opravdové dobrodružství...

Barevné výletní cíle

- Modrá kaple na Liběšicku, Černý potok na Jesenicku, Oranžový klášter v Borovanech, Duhový most na Běchyňsku, Zelené údolí na Zlínsku, Červená louka na Rakovnicku atd.

www.Cykloturistika.cz

na tom někdo dobře, chce samozřejmě soutěžit. Několikahodinový rozdíl v cíli byl způsobený i tím, že si Honza poslední noc déle pospal.

Bary

Do cíle se dostal za 13 dní, tedy mnohem dříve, než předpokládal. V městečku Nome tak měl spoustu času do odletu svého letadla. Rozhodně se nenudil. Letošní ročník byl totiž výjimečný i tím, že prvních pět bikerů včetně Honzy dojelo do cíle pod starým rekordem 15 dnů ale i před závodem psích spřežení, který startuje z Anchorage o týden později. Jde o nejprestižnější závod svého druhu a tomu odpovídá atmosféra v cílovém městě: „Bary jsou nabitě lidmi, ve dne v noci se čeká na zprávy z trati, fandí se. Je to taková severská Tour de France.“

A letos byl dojezd obzvláště dramatický. I z toho je vidět, jaké měli bikeri štěstí. Krátce po jejich dojezdu postihly Aljašku sněžné bouře a hluboké mrazy, které mushery pořádně potrápily. Jeff King, čtyřnásobný vítěz z předchozích let, už to měl do cíle jen třicet kilometrů, ale zabloudil a padl mu psi. Finanční odměna, auto, ale hlavně nový traťový rekord a věhlas se rozplynuly ve vánici a místo triumfu začala záchranná operace, v níž šlo o minuty. Vše naštěstí dobře dopadlo. O vítězství se mezitím poprali Dallas Seavey a Aliy Zirkleová. Aliy po osmi dnech a 1550 km prohrála o devadesát vteřin!

Dva týdny si Honza užíval atmosféru barů městečka Nome. Občas sedl na kolo, ale většinou jen odpočíval, bavil se s místními. Potkal se i s Ladem Mackeyem, který vyhrál závod musherů ve stejný rok, kdy Honza zvítězil na kole, a od té doby byl první ještě čtyřikrát. „Tehdy poprvé vyhrál Yukon Quest a Iditarod v jedné sezoně, což se považovalo za nemožné. Stejně jako Armstrong překonal rakovinu, je to místní legenda. V roce 2007 jsem přijel týden po něm a už jsem ho v cíli nestihnul. Teď jsem si s ním konečně dal pivo, i to pro mě byl ohromný zážitek.“

Budoucnost

S pátým místem je Honza spokojený. Bere jej jako daň za opatrnost. Kdyby věděl, že vše půjde hladce, možná by se rozjel rychleji, ale po předchozích zkušenostech nechtěl riskovat a jel na jistotu. „Jel jsem třikrát a pokaždé to bylo úplně jiné. Všichni říkají, že Aljaška vždycky překvapí. Tentokrát překvapila mile. Poprvé a podruhé mě trápila, teď se se mnou hezky rozloučila. Už teď se mi po závodě stýská, ale neplánuju, že bych jel Iditarod znovu,“ říká.

A k výsledku dodává: „Když někomu řekneš, že jsi dostal od vítěze tři dny, bude se smát. Ale na Aljašce jsou jiná měřítka. Stačí, když přijedeš na pláň, kde se právě zvednul vítr, s malým odstupem a rázem dostaneš třeba den od toho, kdo tam projel ještě za bezvětrí. Ale samozřejmě to může být i obráceně. Někdo s velkým náskokem může zápasit s podmínkami, které se najednou zlepší a soupeři ho dojedou.“

Téměř jisté je, že letošní rekord hned tak někdo nepřekoná. I místní obyvatelé říkají, že tak dlouho stabilní počasí nepamatují. Vždyť třeba na krátké trase se za poslední dva roky podařilo zkrátit čas o celých třicet hodin (550 km ujel letos vítěz za dva dny a čtyři hodiny). To je skok, který není způsobený tréninkem nebo koly, ale jen a jen počasím. Vždyť původní rekord se držel téměř 15 let, byl tedy z dob, kdy se jezdilo na úžších pláštích a podomácku svařených rámech.

Karel Kuchler

Foto: Jan Kopka a Pavel Richter

ALPINA

CARAPAX

360° DOKONALÁ OCHRANA

PROTAŽENÝ ZÁTYLEK, VÝRAZNÉ VĚTRACÍ OTVORY, NASTAVITELNÝ ŠÍTEK, JEDNODUCHÝ DESIGN A DO OČÍ BIJÍCÍ NÁDHERNÉ BARVY – TO JE NOVÁ ENDURO PŘILBA OD ALPINY. CYKLO TRADING S.R.O. – VÝHRADNÍ DOVOZCE ZNAČKY ALPINA DO ČR.
WWW.CYKLOTRADING.CZ

WWW.ALPINA-SPORTS.DE
WWW.FACEBOOK.DE/ALPINA-SPORTS